

RECOMANDĂRI

PENTRU PARTICIPANȚII LA PROTESTE ¹

ORICE PERSOANĂ ARE DREPTUL LA UN PROTEST PAȘNIC. Autoritățile publice, în primul rând poliția, au obligația de a asigura securitatea protestatarilor. În acest context, vă reamintim că:

- ✓ Legea protejează dreptul oricărei persoane de a protesta în mod pașnic;
- ✓ Nimeni nu poate fi intimidat sau persecutat pentru că a protestat pașnic. Blocarea transportului pentru a împiedica participarea la protest este contrară legii;
- ✓ Orice persoană poate să facă înregistrări audio și/sau video ale întrunirilor. Ridicarea mijloacelor tehnice, precum și a înregistrărilor audio și/sau video ale întrunirilor, este posibilă numai în conformitate cu legislația în vigoare;
- ✓ Puteți raporta orice fapte, acțiuni, inacțiuni sau încălcări ale dreptului la întrunire pe Platforma on-line www.monitor.md. La fel, încălcarea dreptului la întrunire poate fi adusă la cunoștința Avocatului Poporului (e-mail: secretariat@ombudsman.md; mob. 060002641; web www.ombudsman.md).

LA PROTEST SE INTERZICE:

- ✗ Deținerea de arme sau alte obiecte ce pot pune în pericol viața sau sănătatea oamenilor. Dacă vedeți persoane cu astfel de obiecte – raportați-le imediat poliției sau reprezentanților organizatorului protestului;
- ✗ Consumul de băuturi alcoolice (legislația interzice consumul de băuturi alcoolice pe străzi, în scuaruri, în parcuri, alte locuri publice și în toate tipurile de transport în comun);
- ✗ Utilizarea mijloacelor sonore și a echipamentului de amplificare a sunetului între orele 23.00 și 7.00.

TOȚI PARTICIPANȚII AU OBLIGAȚIA să respecte ordinea publică și cererile legitime ale organizatorului protestului. Dacă vedeți persoane care încalcă ordinea publică sau incită la violență (provocatori):

- Îndepărtați-vă de ei;
- Anunțați imediat poliția și/sau persoanele desemnate de organizatorul protestului;
- Fotografați-i / filmați-i cu orice mijloace pe care le aveți (telefon, camere video etc.), după caz, plasați înregistrările în spațiul public (rețele sociale) și eventual pe platforma on-line www.monitor.md;
- Nu încercați să răspundeți prin acțiuni violente. Orice violență este motiv de reținere și sancționare.

DACĂ SUNTEȚI MARTOR SAU VICTIMA UNEI AGRESIUNI FIZICE SAU VERBALE LA PROTEST:

- Fotografați / filmați persoanele agresoare cu orice mijloace pe care le aveți (telefon, camere video etc.) și luați datele de contact ale martorilor incidentului;
- În cazul în care ați suferit leziuni, **la numărul de telefon 112 solicitați gratuit** intervenția Serviciilor Specializate de Urgență. În caz de traume, mergeți la Serviciul de Urgență sau orice altă instituție medicală pentru a documenta leziunile. Luați de la medic o copie (cel puțin foto) a raportului de examinare medicală sau concluzia medicală. În cazul leziunilor grave, puteți solicita efectuarea unei expertize medico-legale la Centrul de Medicină Legală (Chișinău, str. Korolenko 8, tel: (022)727-933, www.medicinalegala.md);
- Depuneți o plângere:

¹ Elaborate de Amnesty International – Moldova (www.amnesty.md), Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM – www.crjm.org), Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria” (www.memoria.md), Comunitatea Watchdog.md (www.watchdog.md), CPR Moldova (www.cpr.md), Promo-LEX (www.promolex.md), Transparency International – Moldova (www.transparency.md), în colaborare cu Oficiul Avocatului Poporului (www.ombudsman.md), august 2018.

LA POLIȚIE, dacă sunteți martor sau victimă a încălcării dreptului la libertatea întrunirilor, în special în cazul agresiunilor fizice sau verbale:

📍 Direcția de poliție mun. Chișinău, **str. Tighina nr. 6, mun. Chișinău, tel. Serviciu de gardă: (022) 254-705 / 542-063 / 273-542**, mob: 069101233(022), email: dp_chisinau@igp.gov.md

LA PROCURATURĂ, dacă agresorul este reprezentantul autorităților publice (polițist, carabinier, sau orice altă persoană în uniformă):

📍 Procuratura mun. Chișinău, **str. Armenească 96**, email: proc-mc@procuratura.md, tel. (022)273-057 sau Procuratura Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, mun. Chișinău, **bd. Stefan cel Mare și Sfânt, 73**, proc-ccocs@procuratura.md, tel. (022)275-195.

DACĂ DEPUNEȚI PLÂNGERE LA POLIȚIE SAU PROCURATURĂ:

- Plângerea este depusă în formă liberă. Descrieți cât mai detaliat ce s-a întâmplat și indicați datele de contact ale Dvs. **O descriere detaliată** a incidentului trebuie să răspundă următoarelor întrebări: **CINE? CE? CÎND? CUM? UNDE?** și după caz **DE CE?**;
- La plângere anexați orice probe care ar permite identificarea agresorului, victimei sau martorilor, inclusiv poze sau filmări, precum și o copie a documentului de examinare medicală care confirmă leziunile cauzate (când acestea sunt);
- Dacă există persoane care au văzut incidentul (martori), scrieți în plângere datele de contact ale acestor persoane;
- Puteți depune plângerea personal sau prin avocat. Persoanele care nu au bani pentru un avocat pot solicita un avocat plătit de stat (pentru detalii consultați pagina www.cnajgs.md). Orice persoană beneficiază cel puțin de asistență juridică primară, coordonată de Oficiile Teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat amplasate în Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat (datele de contact ale Oficiului teritorial Chișinău: str. Alecu Russo nr. 1 bl. „1A”, bir. 36, 35, MD-2068, mun. Chișinău, tel./fax: (022)496953, 496339, 310065, e-mail: ot_chisinau@cnajgs.md).

ÎN CAZUL ÎN CARE SUNTEȚI REȚINUT(Ă), ȚINEȚI CONT DE URMĂTOARELE:

- Documentați cum puteți reținerea (faceți poze, postați pe rețelele de socializare, trimiteți un sms, etc.) și anunțați de îndată rudele. Locul reținerii și ora reținerii se consideră momentul privării efective de libertate (imobilizarea de către poliție, urcarea forțată în automobilul poliției etc.);
- Poliția trebuie să vă explice motivele reținerii și să vă prezinte în scris informația despre drepturile Dvs. (solicitați expres să vi se prezinte scrisoarea de drepturi dacă nu v-a fost prezentată);
- Aveți dreptul la un avocat imediat după reținere. Poliția este obligată să vă permită să contactați un avocat pe care îl cunoașteți sau, dacă nu aveți bani sau nu cunoașteți vreun avocat, să vă pună la dispoziție un avocat de serviciu care acordă asistență de urgență, în cel mult 3 ore din momentul reținerii;
- Aveți dreptul să discutați în privat cu avocatul cât aveți nevoie;
- Nu faceți declarații și nu semnați documente în lipsa avocatului;
- În termen de 3 ore de la reținere, poliția va întocmi un proces-verbal pe care urmează să-l semnați în prezența avocatului. Contrasemnați în prezența avocatului procesul-verbal de reținere și **indicați obligatoriu**, în special dacă în document datele sunt relatate neveridic: **informațiile veridice legate de data și ora reținerii, data și ora aducerii la cunoștință a procesului-verbal de reținere, locul reținerii, starea fizică în momentul reținerii**. Verificați ca avocatul la fel să indice corect ora și data la care ați fost reținut și motivul reținerii, data și ora aducerii la cunoștință a procesului-verbal de reținere. Puteți face alte mențiuni sau obiecții în cazul în care nu sunteți de acord cu cele indicate în procesul-verbal;
- Poliția este obligată să vă dea posibilitatea să contactați rudele sau o persoană la alegerea Dvs. pentru a le informa despre reținere și locul aflării – în maxim 6 ore de la reținere;
- Nimeni nu are dreptul să vă atace fizic sau psihologic, să vă cauzeze prejudicii, să vă maltrateze sau să aplice tortura. Tortura se sancționează cu închisoare. Dacă la reținere se stabilește prezența unor vătămări sau leziuni corporale, persoana care efectuează urmărirea penală este obligată să informeze neîntârziat procurorul, care va dispune imediat efectuarea unei constatări medico-legale sau, după caz, a unei expertize medico-legale pentru a constata originea și caracterul vătămarilor sau leziunilor. De asemenea, puteți informa despre abuz Oficiul Avocatului Poporului (mob. 060002641).